

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska (przewodniczący)

SSN Joanna Misztal-Konecka (sprawozdawca)

SSN Kamil Zaradkiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 lipca 2019 r.,

wniosku D. S.

o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w [...]. od rozpoznania sprawy z powództwa D. S. przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora Okręgowego w K. i Prokuratora Rejonowego K. – P. w K. o ochronę dóbr osobistych,

- 1. wyłącza od rozpoznania sprawy sędziów: B. B., J. B., S. J. i J. K.;**
- 2. umarza postępowanie w części dotyczącej żądania wyłączenia sędziów: B. G., B. K., A. S. i A. S.;**
- 3. oddala wniosek w pozostałej części;**
- 4. przyznaje radcy prawnemu M. K. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...].) kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną D.S. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

1. D. S. wniosła o wyłączenie Sędziów Sądu Apelacyjnego w [...]. P. A., B. B., B. B.-P., J. B., M. B., P. C., M. D., Z. D., T. D., R. D., B. G., A. G.-M., S. J., R. J., L. J., B. K., A. K.-B., M. K., J. K., G. K., R. K., B. L., I. Ł.-K., K. M., B. N.-Ś., H. N. de P., D. P., B. P.-S., J. P., A. P.-L., T. R., P. R., K. S., A. S., A. S., A. S., T. S., J. W., G. W. od rozpoznania sprawy z jej powództwa przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora Okręgowego w K. i Prokuratora Rejonowego K.-P. w K. o ochronę dóbr osobistych.

Wskazała, że od lat jest stroną licznych postępowań sądowych toczących się w sądach Apelacji [...]. Stronami tych postępowań są często sędziowie. Fakt występowania przez nią jako strona w postępowaniach, w których objęci wnioskiem sędziowie orzekają lub występują w charakterze strony, może zagrażać ich bezstronności i obiektywności. Z racji wykonywanego zawodu sędziów i pozwane podmioty łączą stosunki osobiste, takie jak przyjaźń, znajomość lub przychyłność, które mogą doprowadzić do nierównego traktowania stron. Ponadto, ze względu na liczne postępowania sądowe, które powódka wytacza sędziom orzekającym w sądach Apelacji [...], niewykluczone jest istnienie negatywnego nastawienia do niej orzekających sędziów, które to nastawienie może rodzić trudność w zachowaniu przez sędziów bezstronnej podstawy w rozstrzygnięciu sporu.

2. W złożonych w sprawie oświadczeniach sędziowie Sądu Apelacyjnego B. B., J. B. i S. J. wskazali, powołując się na art. 49 K.p.c., że zachodzą wobec nich przesłanki wyłączenia z uwagi na wytoczone przeciw nim przez D. S. powództwa. Sędzia Sądu Apelacyjnego J. K. wskazał, że zachodzą wobec niego przesłanki wyłączenia. Podał, że z uwagi na liczne wnioski powódki o wyłączenie go od rozpoznania spraw, w których jest ona stroną, jego udział w rozstrzygnięciu niniejszej sprawy może budzić wątpliwości co do bezstronności.

Sędziowie B. G., B. K., A. S. oraz A. S. nie złożyli oświadczeń co do przesłanek wyłączenia, gdyż, z uwagi na przejście w stan spoczynku, nie pełnią funkcji orzeczniczych w Sądzie Apelacyjnym w [...].

Pozostali wskazani we wniosku sędziowie Sądu Apelacyjnego w [...] złożyli oświadczenia o braku okoliczności, które mogłyby wywoływać wątpliwości co do ich

bezstronności w rozumieniu art. 49 K.p.c., a także o braku podstaw do wyłączenia na podstawie art. 48 K.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Instytucja wyłączenia sędziego została uregulowana w przepisach art. 48-53¹ K.p.c. Zgodnie z art. 49 K.p.c. niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48, sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Odnosząc się do argumentacji, jaka legła u podstaw wniosku D. S., przypomnieć należy, że wyłączenie sędziego na wniosek strony nie nastąpi, gdy strona poweźmie jakiegokolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę, ale dopiero wówczas, gdy ujawnią się uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego. Należy bowiem pamiętać, że instytucja wyłączenia nie tylko wzmacnia zasadę bezstronności i niezawisłości, ale również pozbawia sędziego prawa rozpoznania przydzielonej mu sprawy i wydania w niej orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2004 r., III CO 2/04, OSNC 2004/12/207; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2019 r., II CO 54/19, niepubl.). Dlatego wnoszący o wyłączenie sędziego powinien uprawdopodobnić wystąpienie takich okoliczności, które obiektywnie mogą rzutować na bezstronność sędziowską. Niewystarczające jest prezentowanie subiektywnych odczuć wnioskodawcy, nieopartych na faktach. Tymczasem składając wniosek o wyłączenie sędziów, D. S. ograniczyła się do sformułowania jednobrzmiących ogólnikowych zarzutów w stosunku do każdego z nich.

Szczegółowa analiza oświadczeń złożonych przez sędziów Sądu Apelacyjnego wskazuje, że czterech z nich – B. B., J. B., S. J. i J. K. – dostrzega przeszkody w bezstronnym rozpoznaniu sprawy z powództwa D. S. Sąd Najwyższy wskazuje, że co do zasady zainicjowanie odrębnego postępowania cywilnego przeciwko sędziemu przez stronę prowadzonego przez tegoż sędziego postępowania nie stanowi przesłanki wyłączenia sędziego od jej rozpoznania. Tak schematyczne stanowisko prowadziłoby bowiem do możliwości nadużywania instytucji wyłączenia sędziego poprzez wnoszenie pozwów cywilnych przeciwko

sędziom, w całkowitym oderwaniu od ich merytorycznej zasadności czy choćby uprawdopodobnienia faktów uzasadniających wystąpienie z takim powództwem. Pozostawanie przez stronę postępowania z sędzią postępowanie to prowadzącym w innym procesie w relacji powód-pozwany może uzasadniać wyłączenie tego sędziego od rozpoznania konkretnej sprawy o tyle, o ile rzeczywiście zachodzą wątpliwości co do bezstronności tego sędziego. Z tego rodzaju sytuacją mamy do czynienia w odniesieniu do sędziów B. B., J. B., S. J. i J. K. (w tym ostatnim przypadku z częściowo odmiennych przyczyn niż wytoczenie powództwa przeciwko sędziemu), co uzasadniało uwzględnienie wniosku o ich wyłączenie.

4. Bezprzedmiotowy jest natomiast wniosek o wyłączenie sędziów B. G., B. K., A. S. i A. S., ponieważ w chwili orzekania przez Sąd Najwyższy nie są oni już czynnymi sędziami Sądu Apelacyjnego w [...]. W tym zakresie postępowanie należało umorzyć na podstawie art. 355 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ K.p.c.

5. W pozostałym zakresie wniosek o wyłączenie sędziów podlega oddaleniu jako bezzasadny. Pozostali objęci wnioskiem sędziowie złożyli oświadczenia, z których wprost wynika, że nie zachodzą wobec nich okoliczności, o których mowa w art. 48 i 49 K.p.c. Jak wskazano powyżej, składając wniosek o wyłączenie sędziów, D. S. ograniczyła się do sformułowania jednobrzmiących ogólnikowych zarzutów w stosunku do każdego z nich. Powódka nie wskazała jakiegokolwiek argumentu, który wprost odnosiłby się do niniejszego postępowania, a którego istnienie uprawdopodobniałoby wątpliwości co do bezstronności sędziów, których wniosek dotyczy, a tym samym wpływałoby na ocenę złożonych przez nich oświadczeń. Sąd Najwyższy wskazuje zatem, że wskazywane przez powódkę stosunki służbowe sędziów (ze Skarbem Państwa, jak też innymi sędziami) oraz liczba toczących się postępowań z udziałem powódki, nie dają podstaw do formułowania uzasadnionych wątpliwości co do zachowania przez wskazanych sędziów bezstronności w sprawie. Powódka, poza własną oceną sprawy, nie wskazała bowiem żadnych konkretnych okoliczności uzasadniających wyłączenie. Wątpliwości co do bezstronnego orzekania przez sędziego uzasadniające jego wyłączenie nie mogą się opierać na argumentach o charakterze generalnym, zakładających jako pewnik, że układ stosunków interpersonalnych między sędziami

sam w sobie wpływa na ich bezstronność i obiektywizm (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2015 r., III PO 7/15, niepubl.).

6. O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi powódki, ustanowionemu z urzędu do czynności przed Sądem Najwyższym w postępowaniu o wyłączenie sędziów, orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt 2 w związku z § 16 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 5 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.